

Parempaa täyttöö...

Viime vuosina on uusien tutkimusmenetelmien avulla saatu huomattavasti lisää tietoa juurikanavien rakenteesta ja muodoista. Tämä tieto on lisännyt ymmärtämystä juurihoidon haastavuudesta ja siihen vaikuttavista ongelmista. Samalla myös vaatimustaso ja odotukset juurihoitojen osalta ovat nousseet.

teksti ja kuvat:
Tapio Nurmi, EHL

Nykytietämyksellä ymmärrämme, ettei juurikanava ole vain tasaisesti kapeneva putki, joka päättyy aina selkeästi juuren kärkeen. Juurikanava laajenee, supistuu, kaareutuu, kääntyy ja litistyy. Muodostaa poukamia, suvantoja ja lahdelmia. Haarautuu, kuin löytäisi uusia väyliä ja saattaapa vielä lopulta palata alkuperäiseen muotoonsakin ennen kuin kohtaa apeksin. Helppo yksinkertainen ja ennalta arvattava... Kaikkea muuta...!

CBCT-tekniikan myötä näkemyksemme kanavien moninaisuudelle ja jopa niiden lähtökohtaisille lukumäärille on kokenut täysin uuden mullistuksen. NiTi-neulat ja erilaiset koneelliset järjestelmät luovat mahdollisuuden yhä moninaisempien ja mutkikkaidenkin kanavakompleksien puhdistukselle. Kun tähän vielä yhdistetään nykyaikainen huuhteluaineiden tuntemus ja niiden avulla aikaan saatava kemomekaninen preparointi, aletaan olla jo hyvin lähellä sitä hetkeä, jolloin suurin osa juurihoitoa vaativista tilanteista todellakin on hoitomahdollisuuksien ulottuvissa.

Pelkkä preparointi ja bakteerien tappaminen ei valitettavasti kuitenkaan ole hoidon pitkäaikaisen ennusteen kannalta riittävä. Monimutkaisena kanavarakenteen puhdistaminen ei tuo toivottua lopputulosta, jolleme hallitse keinoja saavutetun tilan tiiviiseen täyttämiseen ja näin ollen uusintainfektion synnyn estämiseen.

Hyvän hoitotuloksen säilyttäminen on mahdollista vain eristämällä puhdistettu juurikanava pysyvästi suuontelosta ja periapikaalialueesta juuritäyteen ja kruunun hyvän restauration avulla.

Toivottavasti nykyään ollaan kaukana ajattelutavasta, jolloin

pyrimme vain liimaamaan kanavan täyteen erimuotoisia ja eri materiaaleista muodostettuja täytekappaleita. Tämä verrattuna nykYTEKNIIKKoihin, joissa pursotamme tai lämmitämme haluamamme täytemateriaalin ja annamme sen ottaa valtaan tuon kaiken hampaan sisäisen tyhjän tilan, jonka olemme aikaisemmassa ”puhdistus”-taistelussa itsellemme valloittaneet.

Juuri tuostahan lämmin guttaperkka -täytössä on kysymys. Siinä kanavaan asetettu jo sinänsä itsessään hyvin istuva guttaperkkanasta pehmennetään lämmön avulla, jolloin se laajetessaan täyttää kaikki tyhjät tilat, joita kanavan seinämille olisi tavanomaisella tekniikalla jäänyt. Sivukanavat ja kanavien anastomoositkin saadaan täytettyä. Tässäkin tekniikassa käytetään toki sealeria, mutta määrä on perinteikkääseen tekniikkaan verrattuna pieni. Tarkoitus ei ole täyttää kanavaa sealerilla, vaan pysyvämällä täytemateriaalilla, guttaperkalla.

Ominaisuudet, jotka lämmin guttaperkka -täytöllä saamme, ovat vertaansa vailla muihin tekniikoihin ja niiden hallittavuuteen/hallitsemattomuuteen verrattuna. Millä muulla tekniikalla on mahdollista ottaa jokainen kolmiulotteisen kanavan tavanomaisuudesta poikkeava muoto huomioon ja mukaila kaikkia laajentumia ja kaventumia yksilöllisen tarkasti? Aikaa vievää, no eipä juurikaan.

Harjoittelun ja muutaman pikku niksin jälkeen, on tämä vähintäänkin yhtä vikkellä kuin kollegan työ naapurihuoneessa hänen asetellessaan hiki otsalla kymmeniä tiivistysnastoja pää-nastan viereen. Ja toisaalta, se kaikki aika, joka on jo käytetty

SYBRON ENDO
ELEMENTS OBTURATION

35635 Sybron Endo Elements Obturation Unit, 1 kpl

haasteellisen morfologian selättämiseen. Voidaanko tosiaan olla sitä mieltä, että ylimääräiset minuutit huolelliseen täyttöön eivät olisi tuon ajan ja vaivan arvoiset?

Se miltä täyte RTG:ssä näyttää, ei saisi olla itseisarvo, sillä todellinen puntari loppujen lopuksi on se, kuinka hyvin saamme täytteellä tiivistettyä kaiken bakteereilta puhdistetun tilan. Lämmin guttaperkan myötä tulee esiin myös pieniä mukavia yllätyksiä - sivukanavat ja juuren deltat. Nuo painajaismaiset haarautumat, joita ei edes oltu tiedostettu hampaassa olevan. Ne kaikki mitä olet huolellisella huuhtelulla saanut esiin on nyt nähtävissä kun lämmin guttaperkka ja vähäinen määrä sealeria ottaa tuon tilan haltuun. Harva asia voi ilahduttaa hyvin tehdyn työn jälkeen paremmin kuin se parantunut furkaatioalue, joka olisi aikaisemmin herätellyt poistopihtejä laatikon pohjalta.

Juuri yksilöllisyys ja kanava kohtaisuus on lämmin guttaperkka -tekniikan suurin etu. Kaikki me olemme ulkoisesti eri muotoisia, kokoisia ja näköisiä. Miksi siis juurikanavammekaan noudattaisivat ”standardia”?

...menikö uusiksi?

Viime vuosina itsestäni on alkanut tuntua siltä, että yhä enenevissä määrin, päivittäinen työnkuvaani on koostumassa vanhojen juurihoitojen uusimisesta ja sen myötä vanhojen juurikanavatäytteiden purkamisesta.

teksti ja kuvat:
Tapio Nurmi, EHL

Milloin pitäisi aloittaa juurihoidon uusiminen?

Tähän löytyy varsin yksiselitteiset ohjeet European Society of Endodontology:n julkaisemana (ESE guidelines 2006):

”Hampaat, joissa on epäadekvaatti juurentäyte sekä periapiikaalinen muutos ja/tai oireita. Hampaat, joissa on epäadekvaatti juurentäyte ja koronaalinen täyte uusitaan tai tehdään hampaan sisäinen valkaisu.”

Yksinkertaista ja selkeää, eikö totta? Itse uusinta sinänsä ei sitä sitten enää olekaan. Kaiken kaikkiaan se on varsin tylsää puuhaa. Varmaa on vain se, että ongelmat, jotka ensimmäisellä hoitokierroksella ovat aiheuttaneet hoidon epäonnistumisen, eivät varmastiakaan ole ajan saatossa omia aikojaan korjaantuneet.

Edessä ovat useimmiten vähintään samat ongelmat kuin kollegalla jo aikaisemmin, ja valitettavan usein vielä useampiakin ”jällostuneita” ja elämäämme hankaloittavia ongelmia.

Vanhan täyteen poisto voi parhaimmillaan (pahimmillaan) olla yllättävänkin nopeaa. Valitettavasti tällöin yleensä kyse on siitä, että täyte on jo alun perin ollut asiattoman löysässä, tai sitten infektio on tehnyt tihutiitään kanavassakin jo hetken aikaa ja sitä myöten ”helpottanut” työtämme.

Toisena ääripäänä ovat tilanteet, joissa täyte on kuin valettua kanavassa ja kovuudeltaan kuin Pohjolan peruskallio. Tuolloin korvaamattomaksi avuksi nousee LongNeck-pora, jolla voi alkuun ottaa ylimmän osan täytettä pois ja jatkaa siitä tehokkaalla ja asiaan suunnitellulla ja soveltuvalle juuritäyteen purkujärjes-

telmällä. Toki erilaisia täyteen pehmentimiäkin voi käyttää (esim. kloroformi, eucalyptusöljy). Valitettavasti näiden pehmentimien jälkeen löytyy täytemateriaalia kanavan lisäksi myös kavumin seiniltä. Siksi itse turvaudun pehmentimiin vasta viimeisessä hädässä.

Varsinainen purku on mielekkäämpää tehdä neuloilla. Joko käsin, tai nykyaikana tehostetusti koneellisesti.

Olellisinta neulojen osalta on;

- 1) Neulojen kestävyys. Vääränlaisella ja asiaan sopimattomalla koneellisella neulalla on erittäin suuri riski katketa purkutilanteessa kanavaan.
- 2) Täytemateriaalin nostokyky. Mikäli täytemateriaalin kappaleet eivät irtoa ja nouse pois kanavasta, ne helposti lämpenevät, pehmenevät ja painautuvat kitkan vaikutuksesta entistä tiukemmin kanavan seinämiin, alle menoihin ja mahdollisiin sivukanaviin. Näissä tilanteissa koneellisen neulan käyttö todellisuudessa vain hankaloittaa täyteen purkua entisestään.
- 3) Kyky seurata alkuperäistä kanavaa. Liian jäykällä purkuneulalla saadaan aikaan vain portaita ja pahimmillaan lateraaliperforaatiota.

Toimintamalli koneellisia neuloja käyttäen:

- 1) Poista ensin ylimääräinen kanavatäyte, esim. LongNeck-poralla. Tällöin lisää näkyvyyttä työskentelyalueella ja helpotat omaa toimintaasi.
- 2) Oikaise kanavan sisäänmenosuunta (esim. Endoflare-neulalla).

Näin vältät tarpeettoman suuren kuorman pyörivälle instrumentille. Lisäksi helpotat omaa työtäsi kun neulan asetussuunta on helpompi.

- 3) Pura täytettä 1/3 kanavan pituudesta kerrallaan neuloilla R1, R2, R3. Kutakin vuorolla käyttäen. Siististi, hellästi, turhaa voimaa välttäen, aina apeksiin tai täyteen loppuun saakka.

Itse asiassa neulojen käyttö ei ole niin hankalaa kuin yleisesti kuvitellaan. Usein ollaan liian raskaalla kädellä, jäykällä neulalla ja turhalla kiireellä saatu aikaan paljon pahaa ja peruuttamatonta. Edellytyksenä onnistuneelle hoidolle on vain se, että työskennellään tarkasti ja kevyellä otteella, omat ja neulan rajat tuntien. Lisäksi, on tärkeää käyttää aina oikeita ja varmasti tilanteeseen sopivia välineitä ja varata riittävästi aikaa.

